

UNIS - TOS

Dohodek ustvarjajo na tujih trgih

Kot kaže tudi letošnje leto za gospodarstvenike ne bo lahko. Če hočejo svoje delovne kolektive pripeljati do konca poslovnega leta brez rdečih števil, morajo dobro pretehtati proizvodne programe, ugotoviti, kateri so tisti, ki prinašajo največ dohodka, saj sedanje »zamrznjene« cene zagotovo niso v prid mnogim proizvodnim programom naših delovnih organizacij niti ne stimilirajo povečevanja proizvodnje.

Kdor bo želel uresničiti zastavljene cilje, bo moral ponovno pretehtati, kje v kolektivu so še neizkoriščene notranje rezerve, kako bolje organi-

dele, tako da ustrezajo vsaki transportni liniji, to predstavlja kar precejšen prihranek in poenostavitev poslovanja, saj ne potrebujejo več za vsako linijo posebnega »vijaka« ali »ležaja«.

Hkrati iščejo notranje rezerve v uvajanju dopolnilnih programov, ker so druge možnosti že izčrpali. Tako denimo so začeli proizvajati okove (pante) za hladilne skrinje LTH. Pri proizvodnji transportnih linij jim je vedno ostajal 15 centimetrov širok kovinski trak, za katerega niso vedeli, kaj bi z njim. Pa se je nekomu utrnila misel, da bi ga lahko porabili za izdelavo okovja za hladilne skrinje in tako je nastal eden od njihovih dopolnilnih programov, ki pomeni tudi racionalizacijo proizvodnje.

Ker v UNIS-TOS žele dvigniti tudi kvaliteto svojih izdelkov, so se odločili za investicijo v višini 300 milijonov dinarjev, ki jim bo omogočila, da bodo na »domačem dvorišču« lahko izdelovali prototipe in vsako transportno linijo, ki gre v izvoz, tudi funkcionalno preizkusili ter odpravili morebitne napake.

Da ne bi zaostali za drugimi proizvajalci tovrstne opreme v svetu, vgrajujejo v svoje proizvode vedno več elektronike in avtomatizacije. Seveda to zahteva krepitev projektivnih in razvojnih služb, v UNIS-TOS trdijo, da le s fizičnim delom ni mogoče dvigniti proizvodnje in produktivnosti. S svojimi rezultati dokazujejo, da je to mogoče le z boljšo organizacijo in pripravo del ter sodobno tehnologijo.

Edino česar se boje, so možni zapleti in restrikcije pri kreditiranju njihovih izvoznih izdelkov in pa spreminjanje pogojev gospodarjenja med letom.

Ko smo vprašali, ali nimajo pregledov tudi z nabavo surovin, so nam pojasnili, da so si s sovlaganjem v okviru SOZD UNIS iz Sarajeva zagotovili redne dobave vseh potrebnih re-promaterialov in da doslej niso imeli težav zaradi pomanjkanja te ali one surovine za svojo proizvodnjo.

ANDREJ DVORŠAK

Pogodbe že podpisane

UNIS-TOS je preteklo leto zaključilo zelo uspešno in celo presegel na začetku leta postavljene plane. Ustvarili so 850 milijonov dinarjev celotnega prihodka, od tega samo z izvozom 500 milijonov deviznih dinarjev. Imeli so 300 milijonov čistega dohodka, od česar so izdvojili 200 milijonov dinarjev za akumulacijo, 100 pa za osebne dohodeke delavcev.

Za letošnje leto so že podpisali pogodbe za izdelavo transportnih linij za dve tovarni čevljevi v Alžiru, skupaj z El Niš bodo opremili tovarno televizorjev v Tbilisiju (Sovjetska zveza), z Jeklotehno pa kompleks skladišč v Togliatgradu (Sovjetska zveza). Poleg tega pa so podpisane tudi že »standardne pogodbe z Avstrijo in Zvezno republiko Nemčijo.

zirati proizvodnjo, da bi zmanjšali stroške poslovanja, itd.

UNIS-TOS v Savljah je med tistimi delovnimi kolektivi, ki zadnja leta dosegajo dobre poslovne rezultate. Kakšen je »recept« za to, smo poprašali Bogdana Jezo, direktorja komercialne.

»Receptov ni. Vsak mora najti svoj lasten program. Mi smo se opredelili za izdelovanje transportnih naprav, ki jih uspešno izvažamo v Alžir, Egipt, Sovjetsko zvezo, Avstrijo in Zvezno republiko Nemčijo. Izvoz predstavlja kar 70 odstotkov našega dohodka in zato nas »zamrznitev« cen ne bo tako močno prizadela kot nekatere druge proizvajalce končnih izdelkov.

Dohodek nameravamo povečati z večjim izvozom. Mislimo, da bomo uspeli, saj smo pred kratkim razvili novo transportno linijo za klanje, hlajenje in pakiranje piščancev. Za to tehnologijo pa v svetu ne bo pretežno najti kupca,« pravi Bogdan Jeza.

Drug pomemben element za doseganje večjega dohodka in hkrati pocenitve proizvodnje pa vidijo v večjih serijah kot tudi v unificiranju in standardizaciji transportnih linij. Vsaka takšna linija je sestavljena iz ničkoliko posameznih delov in če jim uspe poenotiti nekatere

MALO GOSPODARSTVO

Zadnje dni so se zvrstili številni sestanki, na katerih so obravnavali stanje in razvoj malega gospodarstva v naši republici. Vsi sestanki naj bi privedli do poenotenih stališč, ki bodo podlaga za razpravo v Skupščini SR Slovenije februarja ali marca.

Da je o vlogi malega gospodarstva v naši družbi še mnogo nedorečenega, so pokazala že sama posvetovanja, kjer ni bilo enotnosti niti med predstavniki družbenega in zasebnega sektorja te gospodarske veje. Nedvomno k tej dvotirnosti nekaj prispeva tudi zbornična organiziranost, ki je pred nekaj leti razdelila zasebni in družbeni sektor v dve splošni združenji, ki med seboj nikakor ne moreta vzpostaviti pristnih stikov, čeprav so za njuno povezavo in za koordinacijo med njima na zbornici zaposlili posebnega sodelavca.

Dvotirnost bo potrebno odpraviti, če resnično želimo razvijati malo gospodarstvo, če ne drugače pa z zamenjavo tistih posameznikov, ki zavirajo dialog in žele za vsako ceno uveljaviti le ozke interese posameznih skupin. To pa je voda na mlin onim, ki v razvoju samostojnega osebnega dela še vedno vidijo le nekakšen neokapitalizem in jih »plašnice« preteklosti ovirajo, da bi spoznali, da naša družba nujno potrebuje znatno več obratov, ki bi šteli med sedem in petdeset delavcev, v katerih bi bili njihovi družbenoekonomski interesi uveljavljeni enako kot v vseh organizacijah združenega dela in ki bi s svojo proizvodnjo uskladjili strukturno neskladje našega gospodarstva. Le tako bo mogoče prestrukturiranje proizvodnje, o kateri veliko govorimo, imamo pa zelo malo izdelanih konkretnih programov.

To neskladje je, kot je na nedavni novinarski konferenci dejal Marko Bulc, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, še ostanek starih časov, ko je bila v veljavi teza, da je za uspešen razvoj socializma potrebno zgraditi le težko industrijo ter elektrifikacijo.

Strah pred neupravičeno bogatitvijo samostojnih obrtnikov je neupravičen.

Dvotirnost in »plašnice« zavirajo razvoj

Imamo dober sistem, ki jim to onemogoča, a ga sedaj ne izvajamo. Zato tudi prihaja v obrtništvu do raznih deviacij, ki nosilec samostojnega osebnega dela niso v posebno čast.

Na sestankih smo večkrat slišali trditve, da bi bilo deviacij manj, če bi se uredila vprašanja osebnega dohodka nosilcev obrti. Prav tako je bilo poudarjeno tudi to, da sedanja zakonodaja razvoj obrti prej zavira kot vzpodbuja.

Ni lahko izoblikovati dobro podkev, še težje pa je usklajati različne interese posameznih delov malega gospodarstva.

Za korak naprej, ki pa bi moral biti prvi v dolgem pohodu, bi bilo potrebno izdelati ustrezen ekonomski instrumentarij, ki bo aktivno vzpodbujal tako posameznika kot družbeni sektor ter ju usmerjal tako, kot to družbi najbolj ustreza.

V tem so si bili vsi razpravljalci enotni. Največ je do sedaj naredila Gospodarska zbornica, ki bo prek splošnih združenj zastavila vsem večjim gospodarskim subjektom nalogo, da v svoje srednjeročne plane 1985-1990 natanko zapišejo tudi to, kako bodo sami pospeševali razvoj malega gospodarstva. Zbornica tudi opozarja, da so razvojni plani malega gospodarstva v večini občin šablonski in neživljenjski in da so le redkokje poglobljeno pristopili k njegovemu razvoju.

A žal tudi vse take »poglobljene študije« ne morejo dati pravih rezultatov, če se v njih skrivajo »cehovski« interesi, kot je bil to primer z gradivom, ki ga je dala v obravnavo Zveza obrtnih združenj v pričakovanju, da ga bodo upravni in politični organi verificirali. Čeprav je bilo Zvezi obrtnih združenj gradivo osnova za »Stanje razvitosti samostojnega osebnega dela v SR Sloveniji in predlogi ukrepov za nadaljnji razvoj« - analiza in model oblikovanja pogojev za razvoj drobnega gospodarstva do leta 2000, ki ga je izdelal Ekonomski center Maribor, so se na sestanku, ki so se ga udeležili predstavniki republiških upravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, izrekli proti tako enostranskim ukrepom, kot jih je predlagala Zveza samostojnih obrtnikov.

Poudarili so, da je osnova za razvoj malega gospodarstva, tako samostojne kot družbene obrti, predvsem v izenačevanju pogojev gospodarjenja in medsebojni usklajenosti ter organiziranem razvoju. Zato bodo gradiva, ki sta jih ponudili Gospodarska zbornica in Zveza samostojnih obrtnikov, od skupščinskih razprav doživela še temeljite spremembe, kar je tudi prav, če želimo doseči cilje, ki smo jih zastavili.

ANDREJ DVORŠAK

GRADBENO PODJETJE BEŽIGRAD

Konkurenca je iz dneva v dan hujša

»Velika gradbena podjetja se danes lotevajo del, na kateri še pred nekaj leti sploh pomislila niso,« razkriva že dobro poznano stvarnost v našem gradbeništvu direktor Gradbenega podjetja Bežigrad Franc Žitnik. »Se pred kratkim nam pri 5 do 6 milijonov din vrednih delih ni konkuriral takorekoč nihče, danes je borba za delo, vredno samo 3 milijone z inflacijo precej načetih dinarjev. «Veliki» nam konkurirajo ne zaradi zaslužka, ampak zaradi zaposlitve delavcev. Njihova finančna uspešnost je seveda vprašljiva, pa tudi naši rezultati so zaradi take konkurence nekaj slabši, vendar še gre.«

Lani so delavci Gradbenega podjetja Bežigrad delali na več kot 500 deloviščih, svoje usmeritve - vzdrževanje in adaptacije pa ne spreminjajo. To jih bo na domačem trgu še bolj učvrstilo, saj se velike gradbene delovne organizacije vse bolj usmerjajo v industrializacijo gradnje. Litostroj, IPK, Iskra, Vodovod, Elektro Ljubljana, Kompas, Emona, Lek - povsod tu so doma tudi delavci Gradbenega podjetja Bežigrad, ki pa si morajo svoj kruh vendarle prislužiti s trdim delom. Zato namenjajo veliko pozornost tudi internemu izobraževanju, tako da znajo njihovi ljudje takorekoč vse: vzi-

dati okno, narediti polico, fasado. Mizarji so, krovci, tesarji in zidarji. Redno študentirajo mlade, ki pa se vendarle vseh skrivnosti poklica priučijo šele na delovnem mestu, v družbi izkušenih tovarišev. »Zaposlovanje je problem, saj nam manjka delavcev,« pravi Franc Žitnik, ki pa nastavlja svojevrstno »vabo«: »Zdaj se že pripravljamo na gradnjo novega samskega doma ob sedanjem na Podmilščakovi ulici. V njem bo okrog 120 ležišč, ko bo zgrajen, pa se bomo še bolj odprli tudi do krajevne skupnosti. Vrednost del bo okoli 70 milijonov dinarjev.«

S. D.

Nov poslovni informacijski center

Konec decembra so na poslovni skupnosti MAGOS podpisali samoupravni sporazum o ustanovitvi poslovnega informacijskega centra (PIC) slovenskega malega gospodarstva. PIC je ustanovilo 24 organizacij s področja združenega dela, bančništva in trgovine še osem pa jih bo v kratkem pristopilo k temu sporazumu, ki je odprt za vse.

Med prvimi nalogami PIC bo izoblikovanje celovitega programa razvejanega informacijskega sistema, ki naj bi ozdom na različne načine prikazoval možnosti in potrebe sodelovanja, z malim gospodarstvom in jih opozarjal na konkretne proizvodne programe, primelne za manjše proizvodne enote.

Prvi tak poizkus je bil, ko sta Gruda in zdravstveni domovi ponudila malemu gospodarstvu nekatere svoje programe. PIC naj bi olajšal tudi odločitve za ustanovitev delavnice povratnikom iz tujine in jih učinkovito seznanil s potrebami po posameznih proizvodih, ki jih zahteva tržišče. Žal se v PIC ni vključila Zveza obrtnih združenj, kar kaže na dvotirnost delovanja obeh splošnih združenj, v kateri so včlanjeni subjekti malega gospodarstva v Sloveniji.

D. K.

ISKRA - AVTOMATIKA

Proti socialnim karticam

Z občnega zbora osnovne organizacije sindikata v tozdu Sestavni deli delovne organizacije Iskra-Avtomatika

V tednu pred iztekom leta 1983 so delavci TOZD Sestavni deli v DO ISKRA-AVTOMATIKA pregledali in ocenili delo izvršnega odbora ter celotne osnovne organizacije sindikata.

Iz poročila predsednika OO je bilo razbrati, da je osnovna organizacija delala uspešno, kljub zaostrenemu gospodarskemu položaju našega gospodarstva. Seveda pa je takšno stanje zahtevalo od vseh članov kolektiva, posebno pa od članov zveze komunistov in izvršnega odbora sindikata, povečano aktivnost, disciplino in poostreno samokritiko.

IO je svoje delo skozi celotno obdobje prilagajal predvsem aktualnim dogodkom v družbi in temeljni organizaciji. Največjo skrb je posvečal tistim dogodkom in gibanjem, ki so se neposredno dotikali dela in življenja delavcev. Veliko skrb so posvetili medsebojnemu odnosom v kolektivu, saj je zaradi posodobitve proizvodnje, povečanja delovne discipline in neprilagodljivosti posameznikov prišlo vse prevečkrat do konfliktnih situacij. IO je kontinuirano spremljal doseganje rezultatov dela in odnosu na plan, spremljal gibanje osebnih dohodkov in dajal pobude za usklajevanje le teh, glede na strahovito naraščanje življenjskih stroškov. Sindikat je pod-

piral tudi vsa hotenja temeljne organizacije za čimprejšnji in uspešnejši prodor na mednarodno tržišče.

IO je bil enotnega mnenja, da uvajanje socialnih kartic za osnovne življenjske potrebščine ni sprejemljivo v sedanjem razvojnem trenutku, ampak si mora vsak delavec s svojim živim in minulim delom zagotoviti svojo socialno varnost.

Veliko pozornost je IO posvetil tudi sprotnemu, objektivnemu in celovitemu informiranju delavcev. Poleg že ustaljenih oblik informiranja je sindikat podpiral tudi nove oblike, tako je v tem obdobju pričel redno izhajati mesečnik Informator in tudi druge oblike informiranja niso bile zanemarljive.

Urejanje delovnega okolja, humanizacija dela in medsebojnih odnosov ter varno delo, so bile tudi naloge, ki jih je sindikat uspešno vodil. Veliko skrb je IO posvetil tudi razvoju družbenega standarda zaposlenih in popularizaciji kulturnega amaterizma v temeljni organizaciji.

Seveda so to le nekatere akcije in aktivnosti, ki jih je izvedel izvršni odbor, saj je delo vseskozi temeljilo na tem, da so jedro aktivnosti potrebe in želje delavcev ter usklajevanje le teh z družbenimi interesi, to je zahtevalo od vseh članov IO veliko naporov.

Sprejetje programa in izvolitev novega IO pa so delavci preložili do združitve z delavci sektorja Elementi TOZD Naprave za energetiko.

A. C.

